

TÜRK TABİPLERİ BİRLİĞİ

İŞYERİ HEKİMLİĞİ

TÜRK TABİPLERİ BİRLİĞİ

İŞYERİ HEKİMLİĞİ

TÜRK TABİPLERİ BİRLİĞİ MERKEZ KONSEYİ
GMK Bulvarı Şehit Daniş Tunalıgil Sok. No:2 Kat:4,
06570 Maltepe - ANKARA
Tel: (0 312) 231 31 79 (pbx)
Faks: (0 312) 231 19 52 - 53
e-posta: ttb@ttb.org.tr
<http://www.ttb.org.tr>

Kapak/Sayfa Düzeni
Sinan Solmaz

İÇİNDEKİLER

- ◆ Giriş
- ◆ Bu kitapçıkla Amacımız:
- ◆ TTB Neden İşçi Sağlığı İle İlgileniyor?
- ◆ İş Hekimliği Nedir?
- ◆ İşyeri Hekimliğinin Önemi
- ◆ İşyeri Hekimliğinin Sosyal Yararı
- ◆ İşyeri Hekimliğinin Toplumsal Yararı
- ◆ İş Sağlığı Hizmetleri
- ◆ İş Hekimliği ve İşle İlgili Sağlık Sorunlarının Boyutu
- ◆ İşyeri Hekimliği Eğitimi
- ◆ İşyeri Hekiminin Temel Görevleri Nelerdir ?
- ◆ Koruyucu Görev
- ◆ İşyeri Hekiminin SSK Görevi Nedir?
- ◆ İşyeri Hekimi Bulundurmak Neden Zorunludur?
- ◆ İşyeri Hekimlerinin Atanmaları, Görev, Sorumluluk ve Yetkilerini Tanımlayıp Düzenleyen Ulusal ve Uluslararası Hukuki Kaynaklar Nelerdir ?
- ◆ Nasıl İşyeri Hekimi Olunur ?
- ◆ İşyeri Hekiminin Statüsü Nedir ?
- ◆ İşyeri Hekimi Kime Bağlı Çalışır ?
- ◆ İşyeri Hekimi Nasıl Atanır?
- ◆ Çalışma Saatleri Nasıl Belirlenir ?
- ◆ Ücret Hangi Hizmetlerin Karşılığıdır ?
- ◆ Hekim Ücretleri Neden TTB Tarafından Belirlenmektedir ?
- ◆ İşyeri Hekimini Kim Denetler ?
- ◆ Neden İşyeri Hekimliği Hizmetleri İçin Sağlık Birimi Temel Donanımı Gereklidir?
- ◆ İşyeri Hekimi Nerede Çalışır ?
- ◆ İşyeri Sağlık Birimi Nedir ?

Türk Tabipleri Birliği
İstanbul Tabip Odası
İşçi Sağlığı ve İşyeri Hekimliği
Komisyonu tarafından hazırlanmıştır.

Mayıs 2002

Daha ayrıntılı bilgiye
Web Sayfamızdan ulaşabilirsiniz:
www.ttb.org.tr/isak

GİRİŞ

Türk Tabipleri Birliği (Tabip Odaları) 6023 sayılı yasa ile mesleki uygulamaların düzenlenmesi, gözetilmesi, geliştirilmesi ve mesleki hak ve çıkarların kamu yararı gözetilerek korunması amacıyla kurulmuş kamu kurumu niteliğinde bir meslek örgütüdür.

İşyeri hekimliğine yönelik sertifika ve sürekli eğitim, işyeri hekimi istihdamı için yürütölen çalışmalarla ulaşılan aşamada TTB önemli bir misyon üstlenmiştir. İşyeri hekimliği çalışmalarında mesleki, yasal zorunlulukların tanımlanması ve uygulama pratiği ile ilgili olarak oluşturulan kriterlere yönelik gerek bazı üyelerimizde gerekse bazı işverenlerimizde zaman zaman tereddüt, bazen de tepkiler oluşmuştur. Konunun daha da iyi anlaşılabilmesi için bir dizi konuya açıklık getirmenin yararlı olacağını düşünöyoruz.

Bugüne kadar yasal ve mesleki zorunluluklarla toplumsal-insani ihtiyaçların anlaşılması gerektiği düşöncesiyle bu konudaki hassasiyetimizi yeterince aktaramadık. Sadece çeşitli etkinliklerde bir araya geldik, “yapılması gerekenler”i hatırlatan “resmi” yazışmalarda bulunduk. Tüm bunların ötesinde bir işbirliğine ihtiyaç bulunmaktadır. Önümüzdeki süreçte çalışanların sağlığı ve işyeri hekimliğiyle ilgili tüm taraflarla, multidisipliner bir yaklaşımla daha yakın ve bir arada olmaya çaba sarf edeceğiz.

TTB İşçi Sağlığı ve İşyeri Hekimliği Kolu

Amacımız:

İşyeri hekimliği hizmetlerini geliştirerek çalışanlara ve toplum sağlığına katkıda bulunmaktadır.

Hedefimiz:

İşyeri hekimliği hizmetlerinin niteliğini geliştirmek, standardizasyonunu oluşturmak ve tüm çalışanların bu hizmetten yararlanmasını sağlamaktır.

Stratejilerimiz:

- ◆ İşyeri hekimliği ve işçi sağlığı alanında politika ve stratejiler geliştirmek;
- ◆ İşyeri hekimlerinin özlük haklarını korumak ve geliştirmek;
- ◆ İşyeri hekimlerine işçi sağlığı ve iş güvenliği ile ilgili nitelikli ve yetkin temel eğitim vermek;
- ◆ İşyeri hekimlerine oryantasyon eğitimi sağlamak;
- ◆ İşyeri hekimlerine ihtiyaç duydukları alanlarda eğitim sağlamak;
- ◆ İşyeri hekimlerine destek hizmeti sağlamak;
- ◆ Dünyadaki ve ülkedeki gelişmeleri takip ederek işyeri hekimlerine aktarmak;
- ◆ İşyeri hekimliği hizmetlerinin denetim mekanizmasını kurmak;
- ◆ İşyeri hekimliği atamalarında çalışan sağlığını gözeten ve hekimler arasında adil bir sistem oluşturmaktır.

Bu kitapçıkla Amacımız:

- ◆ İşyeri hekimliği uygulamalarındaki kimi belirsizliklerin ortadan kaldırılmasına katkı sağlamak,
- ◆ İşyeri Hekimliği\İşçi Sağlığı çalışmalarının yasalara ve değişen toplumsal-iktisadi-kültürel ihtiyaçlara uygun, maliyet\etkin olarak yürütülmesini desteklemek,
- ◆ Sorunlara ve sorulara yanıtlar vermek ve ilgililere ön bilgi iletmek,
- ◆ Çalışanların sağlığı ve güvenliği alanında yer alan kesimlere kendimizi anlatmak kadar onları da anlama çabalarımızın adımlarından birisini atmaktır.

TTB Neden İşçi Sağlığı İle İlgileniyor?

İş sağlığı hem **toplum sağlığının** en önemli bileşeni, hem de hekimlerin **mesleki uğraş alanıdır**

Bu alanda mesleki faaliyet gösteren meslektaşların gerekli **bilgi ve becerilerle** donatılmaları, yeterliliklerinin geliştirilmesi ve **istihdam** olanağı bulunduğu yetkilendirilmeleri ve bu uygulamalardan doğan **mesleki hak ve çıkarların** korunması, TTB 'nin asli görevlerindedir.

İşte bu nedenle TTB, iş sağlığı alanında mesleki faaliyet gösterme yeterliliği kazandıran temel sertifika eğitimi programı uygulamakta, ve bunu sürekli eğitimlerle desteklemekte, iş yeri hekimliği için onay ve yetki vermekte; bu onay ve

yetkilendirme sürecinin ilke ve kurallarını belirlemektedir.

• İş Hekimliği Nedir?

İş Hekimliği:

Çalışanların sağlıklarının değerlendirilmesi,

İş koşulları ve süreçlerinin çalışanların sağlığı ile ilişkilendirilmesi,

Çalışan nüfusunun sağlık, beceri ve çalışma kapasitesinin gelişmesine katkı sağlanması,

Çalışma yetisi ve üretim temelinde vaka yönetimi ile ilgili tıp uzmanlığıdır.

İş hekimliği hastalık ve kaza sıklığının azaltılması, acıların hafifletilmesi insan sağlığının yaşam boyu korunması ve iyileştirilmesinde önemli rol oynar.

• İşyeri Hekimliğinin Önemi:

İşyeri Hekimliğinin İşletmelere Yararı;

Sağlıklı çalışma ortamına sahip ve işinden hoşnut insanların bulunduğu bir işletme oluşturulmasında, işyeri hekiminin işverenlere yapacağı danışmanlık hizmetinin yararları şunlardır;

- ◆ Yüksek kaliteli ürün
- ◆ Yüksek verimlilik
- ◆ Hastalık nedeniyle işe devamsızlığın azalması

- ◆ Hastalık ve yaralanma ile ilgili sigorta primlerinin düşmesi
- ◆ İyi yönetilen, toplum dostu bir işletme imajı

İşyeri Hekimliğinin Sosyal Yararı;

- ◆ Sağlıkta eşitliğin artması,
- ◆ Engelliliğin olmadığı, sağlıklı bir yaşam beklentisi,
- ◆ İleri yaşlarda, emeklilikte, sağlıklı bir yaşam sürdürebilmektir.

İşyeri Hekimliğinin Toplumsal Yararı;

İş sağlığı sadece işyerlerine değil, tüm topluma fayda sağlar. Çalışanların sağlıklarının korunması ve geliştirilmesi, toplumsal gelişmeye ve ülke kalkınmasına katkıda bulunur.

Bu nedenle işyerinde sağlık, çevre ve güvenlik yönetiminin iyi uygulanması, toplumsal gelişmenin, kalkınmanın temel koşuludur.

Tüm çalışanların çalışma yetisinin artırılması, sadece birey olarak çalışanlara değil, aynı zamanda üretkenliğe, işletmenin ekonomik başarısına katkı sağlayacak, dolayısıyla da tüm topluma faydalı olacaktır.

Bu nedenle çalışma yetisinin geliştirilmesi ve sürekliliğinin sağlanması hedefi, işyeri hekimini, işvereni, işçiyi ve değişik işyeri örgütlen-

melerini, tüm çalışanların aktif çalışma yaşamı boyunca en üst düzeyde fiziksel, ruhsal ve sosyal kapasiteye ulaşması-geliştirilmesi konusunda bir araya getirir.

İşyeri hekimi, çalışanlarının sağlığının korunması ve geliştirilmesi çabalarını bir maliyet unsuru olarak görmeyen, ama işyerinin başarıya ulaşmasında çalışanların önemini kavrayan yönetim anlayışına ve yöntemlerine sahip işyerlerine önemli katkı sağlar.

İş organizasyonunda, iş sağlığını gözeten, işin gerekleri ile işçinin kendi işi üzerindeki kontrolü, beceri düzeyi ve buna uygun sosyal desteğin sağlandığı, aktif işbirliği politikalarının geliştirildiği koşullarda, işyeri hekimi, çalışanların katılımını sağlayan ve sorumluluklarını arttıran bir işyeri kültürünün yaratılmasında önemli rol üstlenir.

İş Sağlığı Hizmetleri;

Günümüzde işletmelerde ortaya çıkan yapısal değişikliklerle birlikte istihdam politikalarında ortaya çıkan değişiklikler sonucu KOBİ'lerin sayısı hızla artmıştır. KOBİ'ler üretimde önemli bir işlev üstlenmeye başlamıştır. İş hekimliği hizmet organizasyonunun da buna uyumlu bir seyir izlemesi ve evrensel iş sağlığı hizmetlerinin tüm çalışanları kapsayacak şekilde yapılandırılması gerekmektedir.

Ülkemizde işyeri hekimliğinin doğru ve etkin bir

işlev yürütmesi için belirli bir altyapı yaratılması zorunluluğu vardır. İşyeri hekimine meslek hastalığı teşhisinde yardımcı olacak ve iş sağlığında uzman yardımı sağlayacak bölge veya il düzeyinde işyeri hekimliği referans merkezlerine ihtiyaç bulunmaktadır.

İş Hekimliği ve İşle İlgili Sağlık Sorunlarının Boyutu;

Avrupa ülkelerinde meslek hastalıkları ve iş kazalarının sanayiye maliyeti, ulusal sağlık hizmetleri ve sosyal hizmetler üzerindeki yükü, aileler ve toplum üzerine olan etkileri çalışmalarla ortaya konulmuştur. Ülkemizde verilerin yetersizliği, bu alanda yeterli çalışmanın yapılmamış olması, sorunun mali ve sosyal tüm boyutlarıyla değerlendirilememesine yol açmaktadır. Ülkemizde işle ilgili sağlık sorunlarına bağlı işe devamsızlık nedeniyle yılda milyonlarca işgünü de kaybedilmektedir.

İşletmelerin çevreyi kirletmesi veya doğal kaynakların aşırı şekilde kullanılması sonucu, çevrenin toplum sağlığı üzerine etkisinin değerlendirilmesi ve çevresel bir maruziyete bağlı veya çevresel bir değişikliği takiben ortaya çıkan, sağlık üzerine zararlı etkilerin ve risklerin değerlendirildiği yeni

yaklaşımlar geliştirilmektedir. Globalleşen dünyada iş sağlığı hizmetleri, sadece işyeri ortamı ile sınırlı ele alınmamaktadır.

İşyeri Hekimliği Eğitimi

İş hekimliği eğitimi, klinik tıp bilgisinin ötesinde farklı bir bilgi temelini de gerektirir. Fiziksel tehlikeler, toksikoloji, genetik, mikrobiyoloji, ergonomi, epidemiyoloji ve sosyal psikoloji konularında uzmanlaşmayı gerektirir.

Avrupa ülkelerinde de iş hekimliği tıp fakültesi mezuniyeti sonrasında en az dört yıl süren bir üst eğitimle uzman olmuş veya 3 günle 2 yıl arasında değişen sürelerde sertifika eğitimleriyle yetkilendirilmiş hekimlerce yürütülmektedir. Uzmanlar üniversitelerin, iş sağlığı enstitülerinin, hastane temelli klinik birimlerin, iş hekimliği fakülte veya departmanlarının gözetmenliğinde, iş sırasında, geniş kapsamlı akademik ve uygulamalı eğitim alır.

Ülkemizde de işyeri hekimliğinin uzmanlık eğitimi haline getirilmesi ve tıp fakültelerinde bu alana ilişkin anabilim dalı oluşturulması bir ihtiyaçtır. Üniversitelerin ve enstitülerin işyeri hekimleri ve diğer iş sağlığı disiplinlerinin eğitimlerine ve özellikle de iş sağlığı araştırmalarına önem vermeleri, geliştirmeleri gerekmektedir.

TTB uzmanlık eğitimi altyapısı oluşturulana kadar sahanın gereksinmesine cevap vere-

bilmek için sertifika eğitimlerini vermeye devam edecektir ve hizmetlerin niteliğini arttırmak için sürekli eğitimlerle işyeri hekimlerini destekleyecektir.

İşyeri Hekiminin Temel Görevleri Nelerdir ?

- › Koruyucu sağlık hizmeti,
- › İşe giriş sürecinde, iş-işçi (çalışan) uyumunun sağlanması, işe bağlı sağlık tehlikeleri açısından duyarlı adayların belirlenmesi, işe yeni başlayanların sağlıklı ve güvenli çalışma koşulları açısından oryantasyonunun sağlanması,
- › İş operasyonlarından, maddelerinden ve mekanlarından kaynaklanan maruziyetler nedeniyle çalışanlarda meydana gelebilecek hastalıkların, henüz yakınmalar ortaya çıkmadan erken bulguların aranması amacıyla aralıklı kontrol muayenelerinin yapılması,
- › Hem işe giriş hemde aralıklı kontrol muayenelerinin ve sürekli izlemin yapılandırılabilmesi için işletmenin bütününde sağlık ve güvenlik tehlikelerinin belirlenmesi ve sağlık risklerinin değerlendirilmesi amacıyla gözlem ve incelemeler yapılması,
- › İşyeri ortamı ve zararlılarla ilgili ölçüm ve analizlerin planlanması, sonuçların değerlendirilmesi ve sürekli takibi,

- › İşe giriş ve periyodik muayeneleri, ayaktan tanı ve tedavi hizmetleri, işyeri ortamı gözlem ve analizleri vb. faaliyetler nedeniyle elde edilen verilerin analizi, kayıt ve istatistiksel değerlendirme yöntem ve araçlarını kullanarak iş sağlığı sorunlarının sıklık ve yaygınlıklarının tanımlanması,
- › Çalışanlara; işyerindeki olası sağlık zararlarına karşı korunma, güvensiz davranışlardan kaçınma ve sağlığın olumlu yönde geliştirilmesi ile ilgili bilgi ve becerilerinin kazandırılması,
- › İşletme dışından gerekli bilgilerin sağlanması, kimi özel sorunların tanımlanması için araştırmalar yürütülmesi,
- › Yürütülen işyeri sağlık hizmetlerinin miktar ve kapsamının, koruyucu-önleyici hekimlik faaliyetlerinin bulgularıyla, sonuçlarının işletme yönetimine ve yasal gereksinimlere uygun olarak bölge çalışma müdürlüklerine raporlanması işyeri hekimlerinin temel görevleridir.

● Koruyucu Görev

Koruyucu sağlık hizmeti özel bir uzmanlık bilgisi gerektirir. Temel amacı, çalışanların yaptıkları işe bağlı olarak hastalanmalarının önlenmesi, ve tedavi için gerekli olan maddi harcamaları ve zaman kayıplarını ortadan

kaldırmaktır. Tedavi pahalı ve çoğu zamanda vücutta oluşan hasarı tamamen gidermede başarı şansı az olan bir müdahaledir.

İşyeri koşullarından ve yapılan işlerden kaynaklanan sağlığa zararlı etmenler bazen uzun, bazen de kısa bir zaman dilimi içinde (kuluçka süresinde) yapısal ve fonksiyonel bozukluklar oluştururlar. Yakınmalar ortaya çıktığı ve hastalık tanısının konabildiği dönem aslında hastalığın yerleştiği, kısmen geri dönüşsüz kayıpların meydana geldiği dönemdir.

Eğer olası etkilenmeler önceden öngörülmez, maruziyetlerin azaltılması için önlem alınmaz ve sadece yakınması olanların tedavisi kaygısına odaklanılırsa, sorunların yaygınlığı ve kayıplar artar, giderek ödenen bedel katlanarak büyür.

Kişisel direncin artırılması, kişilerin oto kontrolünün güçlendirilmesi, koruyucu, önleyici kuralların benimsenmesi, dahası sağlık kontrolü fikrinin kabul ettirilmesi koruyucu hekimliğin ayırt edici özelliğidir.

Koruyucu sağlık bakımı ucuz, etkin, ulaşılabilir, kabul edilebilir, uzun vadeli olarak da son derecede yararlı ve akılcı bir tercihtir.

İşyeri hekimleri ve işyeri sağlık birimleri esas olarak koruyucu sağlık hizmetini yapılandırmalıdır.

İşyeri Hekiminin SSK Görevi Nedir?

Çalışanların işyerinde ayaktan tedavisi işyeri hekiminin asli sorumluluğu ve görevi değildir.

İşyeri hekiminin SSK yetkisi alması zorunluluğu

da yoktur. Ne var ki ülkemizin koşulları nedeniyle SSK hastaneleri üzerindeki poliklinik yükünün hafifletilmesi ve iş günü kayıplarının önlenmesi amacıyla yerel Tabip Odası tarafından işyeri hekimi yetkisi tescil edilmiş hekimler, SSK kurumu tarafından reçete düzenleme ve iki güne kadar istirahat verebilmek üzere yetkilendirilmektedirler.

İşyeri Hekimi Bulundurmak Neden Zorunludur?

Ülkemizde işçilerin çalıştıkları işyerlerinde hekim çalıştırılması ile ilgili en eski ve kapsamlı düzenleme “1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Yasası”nda yer almaktadır. 6 Mayıs 1930 tarihli ve 1489 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe giren bu yasa “İşçiler Hıfzıssıhhası” kenar başlığı altında genel sağlık hükümleri yanında 180. Madde ile işyerinde hekim çalıştırma yükümlülüğünü getirmiştir. Bu madde uyarınca “en az 50 işçi çalıştıran bütün işyerlerine işçilerin sağlık durumlarına bakmak üzere hekim çalıştırma zorunluluğu” öngörülmüştür.

1475 Sayılı İş Yasa-sı'nın 73. Maddesine göre

her işverenin “işyerinde işçilerin sağlığını ve güvenliğini sağlamak için gerekli olanı yapmak ve bu husustaki şartları sağlamak ve araçları noksansız olarak bulundurmak” yükümlülüğü vardır.

11.01.1974 gün ve 14765 Sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren *İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü'nün 91. Maddesi* ile işyerinde hekim çalıştırılmasına ilişkin düzenleme yapılmıştır. Bu maddeye göre *“sürekli olarak en az 50 kişi çalıştıran işyerlerinde sosyal sigortalar kurumunca sağlanan tedavi hizmetleri dışında kalan, işçilerin sağlık durumlarının denetlenmesi, ilk yardım, acil tedavi ve diğer koruyucu sağlık hizmetlerini düzenlemek üzere işyeri hekimi bulundurmak”* zorunludur.

Ayrıca 506 sayılı *Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 114'üncü maddesi* gereğince *“işyerlerindeki işçi sayısına ve işteki tehlikenin büyüklüğüne göre bir yada daha fazla hekim sağlama yükümlülüğü”* söz konusudur.

İşyeri Hekimlerinin Atanmaları, Görev, Sorumluluk ve Yetkilerini Tanımlayıp Düzenleyen Ulusal ve Uluslararası Hukuki Kaynaklar Nelerdir ?

- ◆ Dünya Çalışma Örgütü Sözleşmeleri
- ◆ Dünya Tabipleri Birliği Bildirgesi
- ◆ İş Kanunu
- ◆ İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü
- ◆ İşyeri Hekimlerinin Çalışma Şartları ile Görev ve Yetkileri Hakkında Yönetmelik

● Nasıl İşyeri Hekimi Olunur ?

Hekimlerin,

İşyeri hekimlerinin Çalışma Şartları ile Görev ve Yetkileri hakkındaki Yönetmeliği madde 7 ve 6023 sayılı Türk Tabipleri Birliği kanunu madde 5 hükümlerine uygun olarak; Türk Tabipleri Birliği'nce düzenlenen "İşyeri Hekimliği A Tipi Sertifika Programı" ile sertifikalandırılmak veya

İş Güvenliği Müfettişliğinde en az üç yıl çalışmış Hekim İş Güvenliği Müfettişi niteliği taşımak koşuluyla yerel Tabip Odalarının izni ve onayı ile yetkilendirilmeleri, işyeri hekimi olarak çalışmalarının ön koşuludur.

● İşyeri Hekiminin Statüsü Nedir ?

İşyeri Hekimlerinin Çalışma Şartları ile Görev ve Yetkileri Hakkındaki Yönetmelik uyarınca, işyeri hekimleri "sözleşme" ile ve elbette bir "ücret" karşılığında "işyeri sağlık birimi"nde görev yaparlar. Ücretlerinin miktarı ve ödeme biçimi sözleşmelerinde gösterilir. Dolayısıyla hekim, bir iş akti ile görev yaptığı için mesleki statüsü olan

bir "işçi"dir. Aynı zamanda yasaların işvereni yükümlü kıldığı belirli hizmetleri işveren adına yürüttüğü için "işveren vekili" niteliği de taşımaktadır. Ancak, işveren vekilliği sıfatı işçilikten doğan hak ve yükümlülükleri ortadan kaldırmaz.

İşyeri Hekimi Kime Bağlı Çalışır ?

İşyeri hekimi işverene bağlı olarak çalışır. Fakat işyeri hekimi bilimsel, etik ve mesleki açıdan özerk ve bağımsız davranmalıdır. Ülkemizdeki yasal mevzuata göre işyeri hekimi işverene bağlı bir konumdadır. Bununla beraber işyeri hekimlerinin görev yetki ve sorumlulukları kamu otoritesi tarafından bir yönetmelikle tanımlanmıştır.

İşyeri Hekimi Nasıl Atanır?

İşyeri hekimliği yapma hak ve yetkisine sahip hekimlerin işyerlerinde görevlendirilmeleri ile ilgili olarak, mevzuatta iki yönlü bir düzenleme bulunmaktadır. Düzenlemenin bir yönü **işyeri hekimi çalıştırmak zorunda olan işverenler bakımından olup, işverenlerin işyeri hekimi taleplerini yerel Tabip Odalarına bildirecekleri yönündedir.** Düzenlemenin ikinci yönü ise hekim açısından olup **işyeri hekimliği yapmak isteyen hekimin durumunun yerel Tabip Odası tarafından değerlendirilerek bir karara bağlanacağı** şeklindedir.

Yerel Tabip Odalarında işyeri hekimliği yapmak isteyen işyeri hekimliği sertifikasına sahip hekimlerin bir listesi oluşturulmakta ve işverenlerin işyeri hekimi talepleri bu listeden karşılanmaktadır. Listenin oluşumunda **Türk Tabipleri Birliği Yasasının 5. Maddesinin** verdiği görev sebebiyle **hekimlerin iş hacmi, görevin hekimler arasında adilane bir şekilde dağılımı, işin iyi yapılması, vb. unsurlar** dikkate alınmakta ve hekimler arasında bir sıralama yapılmaktadır.

● Çalışma Saatleri Nasıl Belirlenir ?

İşyeri hekimleri, işyeri hekimliği hizmetleri için (asli görevlerini yürütmek için) her çalışan başına ayda asgari 15 dakika ayırmak zorundadırlar. Eğer işyeri hekimi (SSK yetkisiyle) veya asli görevlerine ek olarak tedavi edici hizmetler yürütüyorsa bu hizmetlerine yetecek kadar ek zaman tahsis etmelidir.

● Ücret Hangi Hizmetlerin Karşılığıdır ?

İşyeri hekimlerine işveren tarafından ödenen ücret, işyeri hekimliği hizmetleri karşılığı olarak ödenir. SSK tarafından yetkilendirilerek SSK adına ayaktan tanı ve tedavi hizmeti veren işyeri hekimleri bu hizmetleri karşılığında SSK'dan herhangi bir ücret alamamaktadırlar.

● Hekim Ücretleri Neden TTB Tarafından Belirlenmektedir ?

Sağlık hizmetlerinde ücretlerin ve fiyatların “piyasa” içinde oluşması, tüketici kontrolünün bu alanda mümkün olmaması nedeniyle insan ve toplum sağlığı açısından olumsuz sonuçlar oluşabilir. Bu nedenle mesleki öz denetim gereklidir.

Hekimlik mesleğinin icra edilmesi, kamusal sorumluluk, mesleki gözetim ve denetim gerektirir. Hekim emeğinin

niteliğinin korunması çabası aslında mesleki kalitenin dolayısıyla bu hizmetlerden yararlanan yurttaşların aldıkları sağlık hizmet kalitesinin korunması amacına yöneliktir. Hekimlik mesleği değerlerinin ve verilen hizmet kalitesinin rekabet ortamında hırpalanmaması için hekimlik hizmeti ücretleri TTB tarafından belirlenir. Bu görev (verilen mesleki hizmetin bedelini takdir etme yetkisi) 6023 sayılı yasa ile TTB'ne verilmiştir.

TTB bu kamusal sorumluluk gereği olarak yetkilendirme aşamasında, uygun sözleşme şartlarının sağlandığını güvence altına alır.

Çalışanların sağlığı bir toplum sağlığı sorunudur. İş koşulları nedeniyle çalışanların sağlıklarının bozulması hasta olmaları kendileri ve aileleri için olduğu kadar işletmeleri ve ülke içinde önemli bir kayıptır.

Makro ölçekte (ulusal ekonomi açısından) işgücünün korunması ve iş gücü verimliliğinin artırılması, tedavi maliyetlerinin azaltılması son derece önemlidir.

TTB mesleki hak ve çıkarları koruyarak mesleki uygulama standartları geliştirerek eğitim ve gözetim desteği sağlayarak esas olarak toplum sağlığının korunması ve geliştirilmesine hizmet eder.

İnsan ve toplum sağlığının korunması mesleki uygulama standartlarının geliştirilmesine, mesleki kalitenin geliştirilmesi de hekim emeğinin korunabilmesine bağlıdır.

İşyeri Hekimini Kim Denetler ?

Yasal Denetim

Çalışma Bakanlığı teftiş elemanları tarafından yapılır. Ülkemizde işyerlerinin sadece % 8'i denetlenebilmektedir.

Mesleki Denetim

İşyeri Hekimliği bir mesleki uygulama alanı olarak etik, deontolojik açıdan Tabip Odasının denetimine açıktır. Ayrıca Tabip Odaları işyeri hekimi atamaları sırasında “işin iyi yapılmasını” bir kriter olarak dikkate almak ve iyi hekimlik uygulamalarını destekleyip gözetmek zorunda olduklarından işyeri hekimlerini mesleki uygulamalarını izlemek, aralıklı olarak değerlendirmek durumundadırlar.

Öz Denetim

Mesleki öz denetim de bu bağlamda son derece önemlidir. Fakat mesleki öz denetimin mümkün olması sürekli eğitim olanakları bulabilmek ve iyi uygulama örnekleri konusunda bilgilenmekle sağlanabilir.

İç Denetim

Firmanın sağlık ve güvenlik politikası, ilkeleri, amaçları, hedefleri belirlenmiş, sağlık servisi ve çalışanlarının görev tanımları yapılmış, performans kriterleri / standartları tanımlanmış ise bir iç denetim söz konusu olabilir.

Bu durumda da yapılacak iç değerlendirme ve denetimin ;

- ◆ Hangi kapsamda
- ◆ Kim yada kimler tarafından
- ◆ Hangi sıklıkla

yapılacağını, denetimin kime nasıl raporlanacağını ve düzeltici faaliyet planının nasıl hazırlanıp gerçekleştirileceğinin önceden belirlenmesi (projelendirilmesi) gerekir.

Neden İşyeri Hekimliği Hizmetleri İçin Sağlık Birimi Temel Donanımı Gereklidir?

Öncelikle, çalışanların kaza ve ani hastalanma hallerinde yeterli, etkin ilk yardım yapılabilmesi ve mağdurların zaman yitirmeksizin en yakın sağlık merkezine ulaştırılabilmemesini güvence altına alan bir ekip, donanım ve organizasyon gereklidir.

Ayrıca işyerinde koruyucu, önleyici, geliştirici sağlık hizmetleriyle (aralıklı kontrol muayeneleri, aşılama, eğitim, gözetim. vb.), ayaktan tedavi sağlayan işyeri poliklinik hizmetlerini gerçekleştirebilecek altyapı ve donanım olanaklarının da karşılaması gerekmektedir.

İşyeri Hekimi Nerede Çalışır ?

İşyeri Sağlık Biriminde çalışır. Burasının işyeri hekiminin muayene, gözlem ve görüşmelerin kişisel mahremiyete saygı ve hasta kayıtlarının gizliliğinin korunabileceği, bağımsız bir mekan olmalıdır. Ayrıca ayaktan tanı ve tedavi ile acil tıbbi yardım hizmetlerini destekleyecek optimal donanımın bulunduğu ulaşımı kolay bir yer olmalıdır.

Yasal tanım bulunmaktadır fakat bu tanım güncelleştirilemediği için kimi sıkıntılarda yaratabilir.

İşyeri Sağlık Biriminin optimum ihtiyaçları, işyerinin;

- ◆ iş alanına-hacmine,
- ◆ çalışan personel sayısına,
- ◆ yürütülen işin mahiyetine,
- ◆ ulaşılabilir sağlık hizmet birimlerine uzaklığına
- ◆ binaların yerleşim biçimleri

vb. göre değişir.

● İşyeri Sağlık Birimi Nedir ?

İşyeri sağlık birimi her şeyden önce işyeri sağlık görevlilerinin yürütecekleri bütün hizmetlerin verildiği kolay ulaşılabilen, uygun bir alt yapı ve donatıya sahip bağımsız bir mekandır.

Mevzuatımıza göre, İşyeri Sağlık Birimi çalışanları; İşyeri hekimi, Hemşiresi ve Sağlık Memuru ve diğerleridir. Başta acil tıbbi yardım hizmetleri olmak üzere işe giriş ve aralıklı kontrol muayenesi hizmetleri yürütülür.

Bu nedenle İşyeri Sağlık Birimi'nin yeterli büyüklükte olması, muayene hizmetlerinin yürütülmesi sırasında mahremiyetin korunmasını sağlayacak, kişisel sağlık kayıtlarının güvenli ve uygun korunmasını destekleyecek şekilde düzenlenmiş olması gereklidir.

